

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDACTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. A. van Heteren, Werkendam; Ds. L.W. van der Meij, Alpen a/d Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a/d Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a/d Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Zien op Jezus

„Jezus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht.”

Hebreë 12 : 2b.

De schrijver aan de Hebreëen wekt zichzelf en alle gelovigen op alle last af te leggen, en de zonde die ons lichtelijk omringt, om dan met lijdzaamheid te lopen de loopbaan, die ons is voorgesteld.

En dan moet bij dat lopen in de loopbaan des geloofs het oog voortdurend gericht blijven op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus!

„Jezus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht.”

....Voor de vreugde, die Hem voorgesteld was....

Deze woorden kunnen we op twee verschillende wijzen lezen.

Eerst zo: Jezus, Dewelke in plaats van, in ruil voor de vreugde, die Zijn deel was, het kruis heeft verdragen. Dat is ongetwijfeld de eerste bedoeling van deze woorden.

Een aangrijpende werkelijkheid! Dezelfde werkelijkheid, die de apostel Paulus beschrijft in Filippenzen 2: „Die in de gestalte Gods zijnde, geen roof heeft geacht Gode evengeliek te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden....”

En in 2 Corinthe 8 : 9: „Want gij weet de genade van de Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was....”

Daar Hij rijk was! De vreugde was Hem voorgesteld. De vreugde lag voor Hem open als een uitgestrekte baan: de echte, diepe, volle, goddelijke vreugde. Maar Hij heeft er vrijwillig afstand van gedaan. De heerlijkheid, die Hij bij de Vader had, eer de wereld was, heeft Hij vrijwillig afgelegd.

De wereld lag onder Gods vloek. Zijn uitverkoren bruidskerk lag onder Gods vloek. Onder Gods verdiende vloek.

En vanuit de wereld was er geen weg meer tot God. En vanuit de gevallen mens was er geen weg meer tot God.

Maar toen is Christus afgedaald vanuit de hemel der heerlijkheid naar deze gevloekte aarde. De vreugde was Hem voorgesteld. De eeuwige vreugdebaan lag voor Hem open. Maar toen heeft Hij vrijwillig de smartenweg gekozen.

Zijn vreugdebaan werd een kruisbaan. Die kruisbaan begon in Bethleem. En ze voert Hem door onbegaanbare diepten, door onpeilbare diepten van helse verlatenheid: Golgotha!

„Jezus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht.”

Zoals we dit woord nu lezen, ging het over de vreugde, die Jezus in het verleden had, maar die Hij heeft geruild, ingeruild voor de kruisweg, voor de schandeweg.

Maar we mogen bij „de vreugde, die Hem was voorgesteld, ook denken aan toekomstige vreugde! En dan denken we aan de vreugde, die Jezus' deel werd na Zijn lijdensweg, na Zijn verzoenend, borgtochtelijk

lijden en sterven. Om de vreugde, die kwam, verdroeg Hij het kruis. De vreugde, die Zijn deel werd, omdat door Zijn Borgwerk Zijn Vader verheerlijkt is, al Gods deugden opgeleust, satan en alle doods machten verslagen, Zijn bruidskerk vrij gekocht.

Met Pasen gaat Jezus weer op een andere baan lopen: de vreugdebaan, de baan, die Hem was voorgesteld. De vreugdebaan, die op de Hemelvaartsdag voor Hem uitloopt in de troon van God..... en is gezeten aan de rechterhand van de troon van God.

De vreugdebaan! Hoe groot, hoe schitterend is Zijn eer, door 't heil, aan Hem bewezen! Zo leeft de Vorst altoos; zo leeft Hij eindeloos! En eeuwig bloeit de gloriekroon op 't hoofd van Davids grote Zoon!

Van de smartenweg is Jezus weer overgegaan op de eeuwige vreugdebaan. Hij heeft Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld. En nu zal Hij ook zaad zien. Zijn eigen zaad. Zijn bruid, die Hij heeft liefgehad met een eeuwige liefde, die daarom getrokken wordt met goedertierenheid. Zijn bruid, wedergeboren, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het eeuwig blijvende Woord van God. Onwederstandelijk getrokken uit de duisternis mag de bruid haar Bruidegom volgen. Ziende op Hem, als de overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Afleggend alle last en de zonde, die haar lichtelijk omringt. Lopend de loopbaan, die haar is voorgesteld. Ziende op Jezus, almaar ziende op Hem, Die de vreugdebaan vrijwillig verliet, inruilde voor de kruisbaan, maar Die nu die kruisweg voor eeuwig achter Zich heeft..... en is gezeten aan de rechterhand van de troon van God.

Ziende Hem op de kruisweg, de smartenweg, de stervensweg gaan door het strijdperk van dit leven. Met Hem begraven worden in Zijn dood en met Hem opstaan in een nieuw leven. Het kruis, Hem dagelijks navolgende, vrolijk dragen, Hem aanhangende met waarsachtig geloof, vaste hoop en vurige liefde. Om straks dit leven (hetwelk toch niet anders is dan een gestadige dood) om Zijntwil getroost te verlaten en ten laatste dage voor de rechterstoel van Christus zonder verschrikking te verschijnen.

Nietwaar, dit is voor ons afgebeden in het uur van onze doop?

Werd die bede al bij aanvang verhoord?

Door lijden tot heerlijkheid. Via de kruisweg naar de eeuwige vreugde. Dat was de weg, die Christus ging.

En nu mogen de Zijnen volgen. Ziende op Hem! De kruisweg gaan in Zijn kracht. Achter Hem aan! Duizend maal struikelen en vallen. Omdat niet op Hem werd gezien. Maar toch telkens weer opstaan. Omdat Hij vasthoudt. En zo door lijden tot heerlijkheid! Ziende op Jezus!

Heere, houdt Gij mij vast, want ik kan U niet vasthouden! Schraag op Uw spoor mijn wankelende gangen! Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen!

Geldt het echt van ons, van u en van mij?

Ziende op Jezus?

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

Op en vooral na de ontmoetingsdag werden we verblijd door de opgaven van een groot aantal nieuwe abonnees nl. 18 stuks. Dat deed ons werkelijk goed. Aan giften

werd f 452,50 ontvangen. Voor dit alles weer heel hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Joh. van der Lee

We hebben ons mede-bestuurslid br. Van der Lee op onze ontmoetingsdag te Sliedrecht gemist. Hij zag tegen de vermoeienissen van zo'n dag op. Gezien zijn zeer hoge leeftijd is dat zeer begrijpelijk. Kort na deze dag kreeg br. Van der Lee een hartinfarkt. Hij kwam in het ziekenhuis terecht en heeft enkele dagen aan de monitor gelegen. In zijn toestand kwam verbetering, zodat hij naar een zaal mocht verhuizen. De Heere heeft hem ondersteund. We hopen van harte dat de Heere hem ook verder naar lichaam en ziel moge gedenken. Als de Heere hem nog spaart hoopt hij op 4 mei a.s. de 89-jarige leeftijd te bereiken.

B.

Een groot getal. Een lange tijd.

In de Bijbel worden getallen genoemd. Grote en kleine. Er wordt gewicht of tijd door aangegeven. Verschillende getallen moeten bijzonder onze aandacht hebben. Ze hebben ons veel te zeggen. Nu staat er in Genesis 15 iets, wat onze aandacht niet mag ontgaan. „En zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaar”. Abraham hoorde deze woorden, nadat hij het bevel van de Heere had opgevolgd. Hij had op Gods bevel een offer bereid: een var van drie jaar, een geit, een ram van drie jaar, een tortelduif en een jonge duif. Naar 's Heeren opdracht werden stukken offervlees tegenover elkaar gelegd.

Op het offervlees hadden de aasvogels het gemunt. Van de morgen tot de avond was Abraham bezig om de dieren te verjagen. Van vermoeidheid viel hij in slaap. Tijdens de slaap overviel hem schrik en grote duisternis. Tijdens dit gebeuren naderde de Heere en sprak: „weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat van hen niet is en zij zullen hen dienen en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaar”.

Het nageslacht van Abraham zal een verdrukking kennen in een vreemd land en geen kleine periode.. Niet een paar jaar, maar vierhonderd jaar. In die tijd zal de verdrukking sterk zijn. Men komt tot slaven dienst. Om de belofte wordt men geknecht. Immers Israël is drager van Gods belofte. De belofte, die de Messias tot inhoud heeft. Om Hem moet men lijden. Maar in de zee van lijden gaat men niet onder. Men zal in slaven dienst niet sterven. In het diensthuis van Egypte zal Israël niet uitsterven. Men zal zelfs Egypte verlaten als een vorst. Goud en zilver zal men meedragen. Men gaat als zoon op de erfenis aan. Maar nu de tijd! Tussen het moment, waarop de Heere belofte aan Abraham deed en het moment van de vervulling ligt een periode van ruim 600 jaar. Wat een tijd! De tijdsduur heeft te maken met het feit, dat de ongerechtigheid der Amorieten nog niet volkomen is. De maat van de zonden is nog niet vol. Eerder te handelen zou onrechtvaardig zijn. Dit zegt de Heere Zelf. En laten we daar nu niet overheen lezen. De Heere komt als de maat vol is.

Daarin blijkt Zijn lankmoedigheid en verdraagzaamheid ten aanzien van mensen. Zijn geduld is groot. Maar de grens is gesteld. Het oordeel komt en met het oordeel de bevrijding.

De straf des Heeren komt. Het staat vast. De periode vóór de strafvoltrekking is geen gemakkelijke. Israël heeft het ondervonden. Maar in die tijd was de Heere er met Zijn Woord. Hij deed het horen en bevestigde het met tekenen. De plagen in Egypte bevatten lessen. De instelling van het Pascha en het gebeuren in de gestelde nacht had Israël veel te zeggen. En dat blijvend! Jaar op jaar werd men eraan herinnerd. Jaar op jaar moest het Pascha gevierd worden. Jaar op jaar werd men gewezen op de handhaving en de vervulling van het Woord des Heeren.

Wanneer het nu gaat over de wederkomst, dan zegt de Bijbel ons dat niemand weet van het jaar, de dag, het uur. De Heere houdt de tijd, het uur van de wederkomst voor Zichzelf. In de wachtenstijd laten spotters zich horen. In Petrus' brief staat het: "Waar is de belofte van Zijn toekomst?"

Alles blijft zoals het was. Zoals het nu is, was het al in de tijd van het voorgeslacht en niets wijst op verandering. Niets spreekt van wederkomst. De wachtenstijd zal een tijd van beproeving zijn, gelijk voor Israël in Egypte. Het zal zelfs een tijd zijn waarin beproeving en verzoeking zullen samenvallen. Een tijd, waarin afval blijkt. De afkeer van de Heere. De afkeer door allerlei omstandigheden. Men wil niets meer te maken hebben met de Heere, Zijn Woord, wet en dienst.

Men rekent algeheel met Hem af. De kerk van de Heere zal als vreemdeling staan op de aarde. Vertonend het levenspatroon van de aartsvaders. Dat patroon stak af bij het levensschema van de Kanaänieten, bij de nakomelingen van Ezau. In Genesis 36 lezen we, dat Ezau's afstammelingen grondgebied hadden. Zij konden zich op en rond het gebergte Seir vestigen. De erfgenamen des Heeren moesten blijven trekken en zwerfen. Maar zij waren niet zonder hoop. En die hoop werd gevoed. Nu dat doet de Heere in de eindtijd ook. De Heere voedt door Zijn Woord. Hij versterkt de overtuiging, dat de grote heilsdag komt. Het moge naar menselijke gedachte en berekening lang duren, maar die dag komt. Met klem verzekert Petrus, dat de belofte Gods zal vervuld worden. Er is geen uitstel, noch minder afstel. De Heere heeft geduld met de mensheid. Daaraan moet gedacht worden. De Heere geeft een bekeringsstijd. Petrus getuigt: "de Heere vertraagt de belofte niet (gelijk enigen dat traagheid achten) maar is lankmoedig over ons, niet willende, dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen".

De Heere houdt de uitstorting van Zijn toorn over de zonde tegen. De straf over de goddeloze wereld stelt Hij uit. Maar er komt een einde aan. Het uur komt, waarin God de Heere de ongerechtigheid niet langer kan gedogen. Het gebeuren met de Amoriëten, na jaren, na eeuwen, is het zichtbaar teken, dat de dag van afrekening komt. De tekenen der tijden, die vooraf gaan aan de wederkomst worden nu almeer gezien. Zijn onze ogen er voor open? Het leven wordt grimmiger. Terrorisme, criminaliteit, het brutale zondigen, de zelfzucht, het egoïstische leven, het niet willen luisteren nemen hand over hand toe. Dwaalleren bloeien, terwijl de gezonde leer steeds minder wordt verdragen. De interesse voor het occulte leven neemt wekelijks toe. Als men maar ergens Bijbelteksten leest, dan kan, wat zich aandient, gemakkelijk aanvaard worden als waarheid, zonder onderzoek naar de plaats van de teksten en de juiste betekenis van de Bijbelwoorden. Het "bijzondere" gaat het zo doen. Ook in onze kringen. Wat de belijdenis ons leert komt te simpel, of te vaag over. De tekenen der tijden zijn signalen, die ons wakker willen schudden. Het zijn de voetstappen van de komende Heere. Hoe staan we daarom tegenover het belijden der kerk: "Die wederkomt om te oordelen de levenden en de doden"? Brengt het belijden der kerk ons op de knieën? Want al gaan eeuwen voorbij, eer de Heere komt, Zijn komst staat vast. Aller oog, dus ook ons oog zal Hem zien. En dan?

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo 64.

Calvijns omschrijving van de erfzonde.

Omdat er allerlei omschrijvingen van de erfzonde in omloop zijn, wil Calvijn ook zijn opvatting over de erfzonde nauwkeurig omschrijven.

Hij komt dan tot de volgende uitspraak: De erfzonde schijnt hem te zijn: "een erfelijke slechtheid en verdorvenheid van onze natuur, die in alle delen van de ziel verspreid is; die ons in de eerste plaats schuldig maakt aan Gods toorn en verder ook in ons de werken voortbrengt, welke de Schrift de werken van het vlees noemt".

Die natuurlijke verdorvenheid van de mens noemt de apostel ook wel zonde. De werken die hieruit voortkomen: zonden. In Rom. 7 : 15 en 17 schrijft de apostel: Hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik. Ik dan doe datzelfde nu niet meer, maar de zonde, die in mij woont.

Schuldig aan andermans zonde?

In alle delen van onze natuur zijn wij zo verdorven en verkeerd, dat wij reeds alleen om die verdorvenheid terecht veroordeeld en schuldig verklaard zijn. Immers: God behaagt niets dan rechtvaardigheid, onschuld en zuiverheid. Dus wanneer we zeggen dat wij door de zonde van Adam schuldig geworden zijn voor het oordeel Gods, dan moet dat niet zó opgevat worden, alsof wij zelf ónschuldig zijn en vrij uitgaan. Dat wij ónschuldig de schuld van Adams misdaad dragen. Neen, wij zijn allereerst door Adams overtreding "met de vloek bekleed". Echter niet alleen zijn straf is op ons overgegaan "maar ook zetelt in ons de smét, die van hem in ons gedruppeld is en die met recht behoort gestraft te worden".

De kerkvader Augustinus noemt de erfzonde weleens "de zonde van een ander". Hij zegt dat echter niet om óns daarmee te verontschuldigen, als hadden wij zélf geen schuld en als zouden wij om de zonde van die ander ónschuldig gestraft worden. Hij verzekert dat deze zonde "door voortspruiting in ons geleid wordt". Daardoor is Adams zonde ook ónze zonde geworden.

In Romeinen 5 : 12 schrijft de apostel Paulus dat de dood tot alle mensen is doorgegaan. Waarom? Omdat allen gezondigd hebben. Dat wil volgens Calvijn zeggen: dat alle mensen in de erfzonde, dat is Adams verdorvenheid en slechtheid, verward zijn. En omdat allen in de erfzonde verward zijn, moeten alle mensen sterven. Dat is de straf op de zonde.

Het zaad van de zonde in de kinderen.

Daarom zijn ook onze kleine kinderen reeds voor hun geboorte door hun eigen zondige natuur schuldig voor God. Calvijn schrijft in dit verband: "dat ze hun eigen verdoemenis van de moederschoot met zich brengen". Maar zij hebben toch nog geen kwaad gedaan? (Hoe dikwijls spreekt men niet over "dat ónschuldige kind") Inderdaad hebben ze de vruchten van hun ongerechtigheid nog niet voortgebracht, maar het zaad van de ongerechtigheid ligt in hen reeds besloten: "ja zelfs is hun gehele natuur een soort zaad van de zonde". Een natuur die daarom hatelijk en verfoeilijk is voor God. Dat is het eerste: onze boze natuur stelt ons vanaf de moederschoot schuldig voor God.

De oven en de vlammen.

Het tweede is dat die natuurlijke verkeerdheid in ons nooit werkeloos is. Die natuurlijke slechtheid brengt in ons voortdurend nieuwe vruchten voort, die Paulus dus de "werken van het vlees" noemt. Om dit te verduidelijken gebruikt Calvijn het beeld van een oven. (uiteraard een oven uit zijn tijd). Wanneer die oven aangestoken is en gaat branden dan blaast hij vlammen en vonken uit. Zo is het ook met de natuurlijke bronnen die zonder ophouden water opspuiten. Zó hebben wij de verhouding tussen de zónde (die in ons woont) en de daadwerkelijke zonden te zien.

Tenslotte: sommigen hebben gezegd dat de erfzonde een gemis van onze oorspronkelijke gerechtigheid is. Maar daarmee is de kracht en de aktiviteit van de erfzonde volgens Calvijn ónvoldoende uitgedrukt. "onze

natuur is niet alleen beroofd en ontbloot van het goede, maar ook zo rijk en vruchtbaar aan alle mogelijke kwade dingen, dat ze niet werkeloos kan zijn".

Institutie II, I, 8.
L.W. van der Meij.

Theodorus à Brakel en de verborgen omgang met God 4.

In de drie vorige artikelen hebben we achter-eenvolgens nagedacht over het leven en het denken van Theodorus à Brakel. In dit laatste artikel willen we erbij stilstaan, hoe wij dit hebben te beoordelen in het licht van Gods Woord.

We kunnen onszelf afvragen: Door wie is à Brakel beïnvloed? Sommigen hebben gedacht aan Ruusbroec omdat deze mysticus in de Zuidelijke Nederlanden gewoond heeft en daar kwam à Brakel oorspronkelijk vandaan. Maar de naam van Ruusbroec wordt geen enkele keer in zijn werken genoemd.

Wie wel geciteerd wordt is Bernard van Clairvaux. Er is een zekere affiniteit tussen à Brakel en Bernard met betrekking tot de devotie tot Christus Die mens geworden is. Het dagelijks overdenken van het lijden en sterven van Christus is voor beiden tot verkwikking van de ziel.

Een verschil met Bernard is dat het mediteren over Christus bij à Brakel trinitarisch gericht is. Brakel streeft ernaar om gemeenzaam te worden met de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Meer overeenkomsten met Bernard wijst I. Boot aan in zijn dissertatie. Bijv. de driedeling in het geestelijke leven: kinderen, jongelingen en vaders in Christus. Bij Brakel gaat het geloof in orde aan het gevoel vooraf, maar wel stelt Brakel dat het gevoel boven het geloof uitgaat. Brakel adviseert in geval dat het gevoel te kort schiet op het geloof terug te vallen.

Ook het opgetrokken worden, dat de ziel buiten zichzelf gevoerd wordt, doet denken aan Bernard.

De ene keer dat Brakel een tekst uit een apocrief citeert is dat de sleuteltekst die vaak door Bernard gebruikt wordt n.l.: Het verderfelijke lichaam bezwaart de ziel, Boek der wijsheid 9 : 15.

Sommigen hebben Brakel verweten, dat hij een mysticus was. Een man, die zich zou hebben afgekeerd van het echte, gewone leven. Een man, die eigenlijk een beetje wereldvreemd was, die verlangde naar de optrekking, naar het schouwen. Een man, die een verkeerde uitleg gaf van Matth. 5 : 8. De reinen van hart die God zullen zien. De optrekking in de derde hemel. De extase. Dat zijn allemaal zaken waar à Brakel naar haakt.

S. van der Linde zegt: Zoals alle mystici moet Brakel de hoge prijs betalen voor het willen begaan van deze niet begaanbare weg. Na de optrekking, volgt de afdaling. Dat betekent treurigheid, een stemming die uitloopt op de geestelijke verlatingen, waarover Voetius en Hoornbeek geschreven hebben in hun huiveringwekkend boekje. Van der Linde zegt verder:

Als optrekking in de derde hemel de kern van de godservaring is, dan moet men toch altijd wantrouwig staan tegen over wat Wilhelmus à Brakel genoemd heeft het leven door het geloof uit de beloften.

Hoe moeten we nu over Brakel denken? Laten we om te beginnen eenvoudig naar zijn leven kijken. Brakel was getrouwd, had groot verdriet door het overlijden van 4 dochters, hij leefde midden in zijn gemeente, hij had het jarenlang te druk om te kunnen schrijven. Is dit een zich afwenden van de wereld? Is dit niet een heel ander klimaat dan dat van het kloosterleven waar Ruusbroec zich in bevond, toen deze zich afkeerde van het gewone leven en zich in een bos terugtrok?

Anderen verwijten Brakel dat hij de zekerheid van het geloof zoekt in ervaring en in kenmerken, die de gelovige zou moeten bezitten. Men verwijt hem dan gebruik te maken van het z.g.n. syllogismus mysticus. Dat wil zeggen: Men komt tot de slotsom dat men een christen is op grond van geestelijke ervaringen.

Maar Brakel wijst op het geloof als het voor-naamste. In zijn boek *De Trappen van het Geestelijke Leven*, wijst hij op blz. 265 juist de prioriteit aan van het geloof boven de ervaring.

In zijn boek: *Het Geestelijke Leven*, is het vertroostend hoe hij op blz. 71 wijst op de belofte van God als een vaste pleitgrond. Keer op keer wil hij de lezers uitdrijven naar Christus, bijv. blz. 69. Hier wordt de mens niet op zichzelf terug geworpen, maar op Christus. De gelovigen, die hopen op Christus, ervaren niet allen hetzelfde, maar zijn daarom nog wel beminden in de Heere, blz. 201.

Maar de grote vraag is: Was Brakel een mysticus?

Overall in alle godsdiensten komt mystiek voor.

Het neo platonisme heeft invloed uitgeoefend op het Christendom. Het opstijgen niet tot rede maar tot de Drieënige God. We kunnen een voorzichtige lijn trekken: Origenes - Eckhart - Ruusbroec - Tauler - Theologia Deutsch, die Luther uitgaf in 1516 en 1518. In dit laatste geschrift wordt gesproken van een opgetrokken worden in God, een zich opheffen. Zelfs het overgaan van de wil in God.

Zelfs Luther sprak van: Ein Kuchen werden mit Gott. Was Luther een mysticus? Bij Luther is dit: Ein Kuchen werden mit dem Wort. Daarmee is de echte mystiek verlaten. Want de mystiek wil geen woord meer, maar ervaring.

Luther preekt Theologia Deutsch omdat deze sterk inging tegen het roemen op eigen werk, tegen het hechten aan uiterlijkheden.

Calvijn kende een zekere mystiek. Hij belijdt de verborgen gemeenschap met Christus, waardoor de ziel met Hem verenigd is en dagelijks mee samengroeit. Een gemeenschap, die zijn hoogtepunt vindt in het Heilige Avondmaal.

Het kenmerk van mystici is, dat zij het Woord verachten. Het uitwendige Woord is van geen waarde.

Nu zijn er ook altijd mystieke stromingen geweest binnen het Geref. Protestantisme. Maar moeten we hier niet waken voor spraakverwarring en onderscheid maken tussen mystiek en mysticisme? Het laatste zou ik dan valse mystiek willen noemen, maar het eerste zou men kunnen opvatten als de schriftuurlijke bevinding van het geloofsleven.

Kenmerk van valse mystiek of mysticisme is dat het Woord ondergewaardeerd wordt en dat daarbij de grens tussen God en mens overschreden wordt. Men zoekt de vergoddelijking van de mens.

Daarom zou ik T. à Brakel niet mystiek in deze zin van het Woord willen noemen. Steeds blijft bij à Brakel het bestuderen van Gods Woord dagelijks een eis. Een leven uit het geloof, ook wanneer het gevoel niet mee kan komen.

De echte mysticus gevoelt, de christen gelooft. De mysticus wacht op betere ogenblikken, de gelovige zegt: Ik zal U niet laten gaan tenzij Gij mij zegent.

Samenvattend zou ik willen zeggen: Brakel staat voluit op Gereformeerd fundament. Dat blijkt uit het volgende:

- De mens is van nature in staat van vervreemding van God, hij bevindt zich in niets dan ellende en onreinheid. Blz. 48.
- De belijdenis van de komst van Christus in het vlees en het accent dat daarin ligt op de liefde van God. Blz. 55.
- Het geloof is noodzakelijk om Christus te omhelzen en dat geloof moet werken door de liefde. Dit alles is gave van God.
- De eis van het leven is heiligheid. De oude mens moet sterven en de nieuwe mens moet opstaan.

Dit is het waar à Brakel naar gestreefd heeft. Daartoe is meditatie het middel. Mediteren over Christus, blz. 77. Weldaden van Christus overdenken en toepassen in uw leven. Drukt uzelf door het geloof op Christus, blz. 125. Ook in wat à Brakel contemplatie noemt is het geloof werkzaam, blz. 192.

Er zijn ook kritische kanttekeningen te maken:

- Het opgetrokken worden in de derde hemel is een ervaring van Paulus, die hij zelf maar terloops genoemd heeft. Is het wel

Schriftuurlijk om die ervaring als een weg voor te schrijven?

- Het gevaar is aanwezig van namaak, en nabootsing door anderen en dat men dat houdt voor geestelijk leven.
- Het teveel lasten opleggen aan eigen lichaam, zoals à Brakel zelf ook aan zoon gezegd heeft.
- Het gevaar dreigt van een onschriftuurlijk onderscheid tussen ingewijden en niet ingewijden als een mindere soort christen. Hier doemen de klippen van hoogmoed en farizeïsme op.

We mogen veel waardering hebben voor dit boek. Hier wordt ons een schat van geestelijke wijsheid en inzicht in het verborgen leven met God gegeven, dat voor ons een aansporing mag zijn om het leven des geloofs al meer te beoefenen, zodat God ons zal onderwijzen, opdat wij zo anderen mogen onderwijzen en vertroosten met de vertroosting waarmee we zelf vertroost zijn geworden.

Brakel streefde ernaar Christus te kennen en de kracht van Zijn opstanding, door dagelijkse meditatie. Daarom heeft deze knecht van God ons heden ten dage nog veel te zeggen.

De Heere geve ons iets van dat tere geloofsleven, waar Theodorus à Brakel uit geleefd en over geschreven heeft.

Opperdoes, G.R. Procee.

De droefheid naar God

1.

Het is gebruikelijk dat na iedere ontmoetingsdag een samenvatting van de daar gehouden toespraken in "Bewaar het Pand" worden afgedrukt. Dit keer vond ik het moeilijk een samenvatting te geven. Dat ligt ook aan het onderwerp waar zo heel veel over te zeggen is. Daarom leek het me goed om in plaats van de toespraak in te krimpen tot een samenvatting haar uit te werken tot een kleine serie artikelen. Dat betekent tegelijk dat ik op een aantal dingen iets dieper kan ingaan dan me op de ontmoetingsdag mogelijk was.

Eigenlijk zou ik me kunnen voorstellen dat iemand bij het horen van deze titel zegt: Is er nu geen ander onderwerp om over te spreken? "De droefheid naar God" is toch eigenlijk een thema dat óverbekend is: We horen er zoveel over in de prediking van iedere zondag. Bovendien is pas geleden het bekende boekje van Prof. Wisse weer opnieuw uitgegeven waarin de droefheid naar God uitvoerig behandeld wordt. Wat voor nieuws is er dan nog over zo'n onderwerp te zeggen?

Aan de ene kant hoop ik dat er velen zijn die zo reageren. Want dat zou in ieder geval betekenen dat de droefheid naar God uitdrukkelijk aan de orde wordt gesteld en dat een boekje als dat van Prof. Wisse onder ons niet slechts geprezen, maar ook nog gelezen wordt! Ik ben daar echter allerm minst zeker van. Meer dan honderd jaar geleden zei de bekende engelse prediker C.H. Spurgeon in een avonddienst: "Vanavond wil ik spreken over de droefheid over de zonde. Ik hoop dat die droefheid nog niet helemaal uit de wereld verdwenen is. Ik vertrouw erop dat de bekering die met droefheid gepaard gaat nog steeds bestaat, al heb ik er de laatste tijd niet veel over gehoord. Mensen schijnen tegenwoordig wel erg snel het geloof binnen te springen...." Volgens Spurgeon is dit te wijten aan het feit dat men het geloof losmaakt van de bekering. Dat gaat tegen de Schrift in, want naar het Woord van God kunnen bekering en geloof niet van elkaar losgemaakt worden. Ze vormen een tweeling. En juist omdat de bekering gepaard gaat met de droefheid naar God, zegt Spurgeon niet veel te kunnen begrijpen van een geloof dat als maar droge ogen heeft. Zouden deze woorden - die een eeuw geleden klonken - in onze dagen achterhaald zijn? Zou er in onze tijd zoveel echte geestelijke kennis zijn van de droefheid naar God? Ik heb daar mijn ern-

stige twijfels over.

Bovendien: Zelfs al zou u in de wekelijksche Woordbediening veel over dit onderwerp horen spreken, als u goed begrepen hebt waar het bij de droefheid naar God om gaat, zult u het niet erg vinden als we ook nu ons hiermee bezig houden. Want dan bent u er van overtuigd dat het hier gaat om een heel wezenlijk element in het geestelijke leven. Het zal duidelijk zijn dat we in deze enkele artikelen het onderwerp niet uitputtend kunnen behandelen. Het is heel eenvoudig de bedoeling om in enkele kanttekeningen de grote betekenis van de droefheid naar God te schetsen. Daarom moet u ook maar niet verwachten in deze regels veel "nieuwe" dingen te zullen vinden. We willen alleen maar wat mediteren over enkele bekende Schriftwoorden, waarin de droefheid naar God aan de orde komt. Daarbij denk ik met name aan Paulus' woorden uit 2 Corinthhe 7: 10: Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt de dood". Laat het ons gebed zijn dat deze zo bekende woorden voor ons gaan leven, voor het eerst of opnieuw.

De onrust van Paulus

De bovengenoemde Schriftwoorden kunnen alleen goed begrepen worden tegen de achtergrond van de diepe onrust die Paulus geruime tijd had gekweld als hij aan de gemeente van Corinthhe dacht. Wat was er namelijk gebeurd? In de gemeente van Corinthhe waren ernstige problemen ontstaan. Die problemen waren van dien aard dat Paulus zich genoodzaakt zag een brief in heel scherpe bewoordingen naar Corinthhe te sturen. Zelf zegt hij daarvan: "Ik heb ulieden uit veel verdrukking en benauwdheid des harten, met vele tranen geschreven" (2 Cor. 2: 4). Deze brief was naar alle waarschijnlijkheid door Titus naar Corinthhe overgebracht. Het is ook mogelijk dat de brief op een andere wijze naar Corinthhe was verzonden, maar in dat geval moet Titus kort nadat de brief was aangekomen de gemeente hebben bezocht. In elk geval had Paulus hem opgedragen om na te gaan wat voor uitwerking deze "bittere" brief in Corinthhe zou hebben. De afspraak was dat Titus Paulus in Troas zou komen berichten hoe de brief in Corinthhe ontvangen was. Paulus trof Titus in Troas echter niet aan (Vgl. 2 Cor. 2: 12). Paulus werd daardoor hoe langer hoe onrustiger. Op een gegeven moment vertrok hij in zijn onrust zelfs uit Troas naar Macedonië, om Titus tegemoet te reizen. In die tijd - zo schrijft hij later - "Had zijn vlees geen rust; Hij was in alles verdrukt, van buiten was strijd en van binnen vrees". (Vgl. 2 Cor. 7: 5). Waarom?, zo vragen we. Wel, Paulus was zich tenvolte bewust dat zijn brief iets zou uitwerken. Er zou droefheid en verslagenheid in de gemeente zijn over dit bittere schrijven. Maar wat zou de aard van die verslagenheid zijn? Zouden de gemeenteleden in Corinthhe zich verbitterd van het Woord en van God afkeren, of zouden ze zich verslagen naar God en Zijn Woord toékeren? We kunnen het ook zo zeggen: Zou er in Corinthhe een droefheid-van-God-af aan het licht komen, of een droefheid-naar-God-toe? Zou het een droefheid der wereld zijn, of een droefheid naar God?

Laten we erop letten dat het de apostel dus niet allereerst te doen is om de vraag wat de Corinthiërs nu wel van hem zullen denken. In zijn onrust rond de mogelijke reacties op zijn brief gaat het niet in de eerste plaats om hemzelf! Het is hem in zijn rusteloze worsteling vooral te doen om het geestelijke welzijn van de gemeenteleden van Corinthhe: Zal dit het gevolg van zijn schrijven zijn dat bij hen de droefheid naar God en de bekering zichtbaar worden? Daar is hij onrustig over. Daar worstelt hij mee aan de troon van Gods genade. Bovendien wordt in dit Schriftge-deelte duidelijk dat de apostel er diep van overtuigd is dat deze droefheid door de Geest bewerkt kan worden als vrucht van het gepredikte en geschreven Woord, maar dat dit beslist niet vanzelfsprekend is of automatisch gebeurt. Paulus gaat er niet vanuit dat nu het geschreven Woord toch aan de gemeente gericht is, het dus óók wel in geloof

ontvangen zal worden! Paulus weet dat het Woord ook in bitterheid afgewezen kan worden, zelfs binnen de gemeente. Dat is geen twijfel aan de kracht van het Woord, maar het heeft te maken met de weerbastigheid van de harten van de gevallen zondaren die het Woord horen! Daarom worstelt de apostel met het Woord dat hij schreef én met de gemeente die het ontvangen heeft. Hij worstelt ook dat de Heere zijn woorden zó zegenen mag dat de uitwerking zal zijn: de droefheid naar God en de bekering. En tot blijdschap van Paulus blijkt dat ook de vrucht van zijn schrijven te zijn. In Macedonië is Titus eindelijk bij Paulus aangekomen en heeft het vreugdevolle bericht gebracht dat de droefheid die Paulus' brief in Corinthen veroorzaakt heeft geen droefheid der wereld was die van God afvoert, maar een droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

De tegenstelling

Hiermee heeft Paulus nadrukkelijk uitgesproken dat er tweeërlei droefheid is: De droefheid der wereld en de droefheid naar God. Waar ligt het verschil tussen die beide? Er wordt weleens gedacht dat het hier gaat om het verschil tussen aardse en hemelse droefheid. Dan wordt heel gemakkelijk de indruk gewekt dat met het woord over de droefheid der wereld alle aardse droefheid wordt afgewezen. Dat zou betekenen dat ouders niet bedroefd mogen zijn over het pijnlijk verlies van een van hun kinderen, of dat een weduwe niet verdrietig mag zijn over de eenzaamheid na het overlijden van haar man. U begrijpt wel dat die droefheid door de Schrift niet wordt afgekeurd. Daarvoor spreekt Gods Woord veel te gevoelig over de pijn die veroorzaakt wordt door de bittere werkelijkheid van de dood. Het meest ontroerende voorbeeld daarvan is toch wel dat ook de Heere Jezus bedroefd is geweest toen Hij stond bij het gaf van Zijn overleden vriend Lazarus. De evangelist Johannes laat ons met enige nadruk weten dat de Heere Jezus weende (Vgl. Joh. 11 : 35). Daarom kan de afwijzing van de droefheid der wereld zeker niet betekenen dat alle aardse droefheid verkeerd is.

Het gaat dan ook bij de tweeërlei droefheid niet om de tegenstelling tussen hemel en aarde, maar tussen zonde en genade! De droefheid der wereld is de zóndige droefheid! Dat wordt heel duidelijk als we de woorden "de droefheid der wereld werkt de dood" vergelijken met een uitdrukking die vrijwel gelijk luidt. We doelen op wat Paulus zegt in Rom. 7 : 13, nl. dat *de zonde* de dood werkt. Hier gebruikt de apostel precies dezelfde woorden als in 2 Cor. 7 wanneer hij spreekt over de droefheid der wereld. Deze droefheid staat dus op één lijn met de zonde: De volle uitwerking van beide is ook hetzelfde, nl. de dood! Om het kort samen te vatten: Het gaat in de droefheid der wereld om een zondige droefheid die van God afvoert.

Misschien vraagt iemand zich af wat we nu concreet onder deze droefheid der wereld moeten verstaan. Een uitdrukking die Luther met enige voorliefde gebruikt, kan ons hierbij helpen. Als Luther namelijk over de zonde spreekt benadrukt hij nogal eens dat de mens zich door de zonde van God heeft afgekeerd en nu "over zichzelf is gebogen". Dat betekent dat hij zichzelf zoekt: Zijn zondig "ik" staat in het middelpunt. Alles moet daaraan dienstbaar gemaakt worden. We zouden als illustratie het beeld kunnen gebruiken van een man die als hobby heeft het bouwen van model-schepen. U ziet hem haast voor u, als hij 's avonds onder het licht van een heldere lamp zit te werken. Hij is gebogen over zijn werkstuk-in-wording. Hij gaat helemaal in zijn werkstuk op. Alles wat rondom hem op tafel ligt gebruikt hij voor dat éne doel: Het bouwen van zijn scheepje. Zó is de zondaar gebogen over zichzelf. Opge-slotten als het ware in de ongebroken cirkel, in de luchtdichte stomp van schuld en zelf-handhaving. Hij leeft voor zichzelf alleen en is ook alleen mét zichzelf! En als dan door de gebrokenheid van dit leven alles niet gaat zoals hij wil, als er slagen of verdriet komen, zoekt hij dat verdriet zelf te verwerken. Hij

is gebogen over zichzelf, alléén met zijn verdriet. Hij denkt het in zijn verdriet alleen - of eventueel met behulp van deze wereld - te kunnen klaren. Dat is ten diepste de "droefheid der wereld"!

Vaak is daarom deze droefheid vol van bitterheid. In 2 Cor. 7 : 10 wordt van de goede droefheid, de droefheid naar God gezegd dat zij onberouwelijk is. Dat betekent dat je van deze droefheid nooit spijt krijgt. Spijt en verbittering zijn in deze droefheid namelijk niet te vinden. Maar let nu eens op het verdriet van de zichzelf zoekende, over zichzelf gebogen mens: Dat is vol van bitterheid en onvrede! Het zou niet moeilijk zijn om van deze droefheid allerlei voorbeelden te geven uit onze moderne samenleving. De "droefheid der wereld" is er soms met handen te tasten. We beperken ons nu maar tot een enkel voorbeeld uit de Bijbel. We lezen dat Ezau eens bedroefd geweest is. Ook al had hij zijn eerstgeboorterecht verkwanseld voor een schotel linzemoes, toch wilde hij de eerstgeboortezegen zo graag ontvangen toen het er echt op aankwam! "Vader", zo zei hij tegen Izak, "Geef mij toch de zegen! Hebt u aan mij niets meer te geven? Is er voor mij geen zegen meer?" Het is onmiskenbaar dat Ezau deze woorden sprak vanuit een heftige beweging. Maar die beweging was toch een droefheid der wereld. Het ging Ezau namelijk niet om God, maar om de zegen, de gave. Als hij die zegen maar zou ontvangen, zou hij daaraan genoeg hebben. Het ging hem ten diepste om zichzelf. Daarom was zijn hart ook zo bitter: Dat hij die zegen nu niet kreeg! Dat hij nu zijn verwachting aan scherven zag vallen! Ja, in zijn verbitterde droefheid zon hij erop zijn broer te doden. Een iets ander voorbeeld vinden we in de levensgeschiedenis van koning Achab. Deze koning was zo bedroefd omdat hij de wijngaard van Naboth niet kon krijgen. Hij ging zo ver in zijn verbittering dat hij zich op zijn bed neerwierp, ophield met werken, niet meer at en niet meer dronk. Hij leefde alleen nog voor zijn ziekelijk verlangen naar dat stuk land van zijn buurman. Dat was heel duidelijk een droefheid der wereld. Want het ging Achab helemaal niet om God, of om Zijn wet, integendeel! Het ging hem slechts om die wijngaard die hij zo graag wilde bezitten en daarmee ging het ten diepste om zichzelf. Er kan ook een soort godsdienstige beweging zijn die toch niets anders is dan "droefheid der wereld". Een voorbeeld daarvan is de rijke jongeling. We lezen in het evangelie dat hij tot de Heere Jezus kwam met geestelijke vragen. Zijn belangstelling voor de dingen van het koninkrijk van God was zeer zeker ernstig gemeend. Maar toen hij hoorde dat hij om de Heere Jezus te volgen alles moest verkopen ging hij bedroefd weg. De evangelist Lukas tekent daarbij aan dat hij "geheel droevig" werd, want hij was zeer rijk (Luk. 18 : 23). Toch was ook dit een droefheid der wereld. Het was deze man niet werkelijk om de Heere begonnen, al leek dat eerst wel zo. Hij had - ondanks zijn interesse voor het koninkrijk Gods - zichzelf te lief. Daarom volhardde hij ook in zijn zelfhandhaving en eigengerechtigheid. Geef aan Ezau de zegen waarnaar hij zo verlangt; Geef aan Achab de akker van Naboth die hij zo graag wil bezitten; Laat aan de rijke jongeling zijn eigenrechtigheid en zijn geld.... en ze zijn tevreden met zichzelf!

Daarom kunnen we het bovenstaande zo samenvatten: Het gaat bij de droefheid der wereld om een verdriet en een verbittering waarin men met God niet rekt en zich van Hem afkeert. Maar bij de droefheid naar God keert men zich juist - ootmoedig - naar God toe.

(wordt vervolgd)

Middelharnis

A. Baars.

Pinksterappèl te Weesp

De Chr. Geref. Jeugdvereniging "De Kandelaaër" te Ouderkerk a.d. Amstel organiseert weer een Pinksterappèl. Het zal D.V. worden gehouden in de Ned. Herv. Grote Kerk aan de Kerkstraat te Weesp. De aanvangstijden zijn: 's middags om 14.30 uur en 's avonds om 19.00 uur. Sluiting van de avondbijeenkomst

om ongeveer 20.30 uur. In het verenigingsgebouw naast de kerk zijn tegen betaling consumpties verkrijgbaar.

Het thema van deze dag zal zijn: "Je lichaam, een tempel?" De driedeelthema's zijn: In den beginne, In de praktijk en In Zijn Toekomst.

Ds. T.M. Hofman zal de appèldag openen. In de middagsamenkomst zal Ds. C. Westerink van Den Helder het eerste deelthema toelichten en daarna zal Prof. dr. W.H. Velema uit Apeldoorn over het tweede deelthema spreken. Ds. A. Baars van Middelharnis zal des avonds het derde deelthema belichten. Muzikaal wordt de dag omlijst met trompetten en orgelklanken. Tijdens de avondbijeenkomst hoopt tevens het Jongerenkoor "Immanuel" uit Urk zijn medewerking te verlenen.

De jeugdvereniging hoopt op een goede opkomst en een gezegende dag.

B.

Helpende Handen

Vereniging Gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten

De vereniging belegt op D.V. 22 april 1989 haar ledenvergadering.

Thema: Dagbesteding? Nood-zaak!

De problematiek van de dagbesteding staat de laatste tijd in de branding van de belangstelling. Op veel plaatsen bestaan lange wachtlijsten voor Dagverblijven voor Ouderen en voor de Sociale Werkvoorziening. Daarnaast is er grote werkloosheid onder mensen met een lichte verstandelijke handicap. Los van deze problemen speelt voor veel van onze leden het probleem rond het levensbeschouwelijk klimaat van bestaande dagverblijven. Het thema zal worden ingeleid door dhr. H. Schippers, hoofd Personeelszaken Sociaal Werkvoorzieningsschap Noord-West Veluwe en dhr. drs. G.H. Kanters, bestuurslid Vereniging FIAD, Vereniging voor dag- en woonvoorzieningen voor geestelijk gehandicapten. De forumbespreking staat onder leiding van dhr. ir. T. Drost, bestuurslid Stichting Gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten.

Plaats van samenkomst: Lodenstein scholengemeenschap aan de Utrechtseweg 228 te Amersfoort.

Ontvangst met koffie vanaf 09.45 uur. De vergadering zal om 10.15 uur geopend worden. Ook deze keer is het mogelijk uw kinderen mee te nemen; er zal voor een goede kinderopvang worden gezorgd.

Urker koren zingen

Dit jaar zingen alle Urker koren voor de 21e keer weer op Hemelsvaartdag in de visafslag. Acht koren met in totaal ruim 550 zangers en zangeressen zullen hun liederen weer zingen. Voor de samenzang is deze keer een keus gemaakt uit de bekende psalmen en gezangen. Er wordt rekening mee gehouden dat de Hemelvaartsdag op 4 mei valt, waarop de nationale herdenking van de gevallen uit de jaren na het begin van de Tweede Wereldoorlog plaats vindt. De aanvang is 7.00 uur. Kaarten zijn te bestellen bij de volgende telefoonnummers: 05277 - 1387 of 1394.

Jaarvergadering V.G.S.

Op D.V. zaterdag 22 april a.s. zal in het congrescentrum "De Doelen" te Rotterdam de jaarvergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (V.G.S.) worden gehouden. Aanvang 10.00 uur.

Dhr. drs. D. Vogelaar, rector van de reformatische scholengemeenschap Pieter Zandt te IJsselmuiden hoopt alsdan een referaat te houden over "Christelijke opvoeding vanuit de gereformeerde traditie". Ook vermeldt de agenda verkiezing van bestuursleden.

Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid ds. D.J. Budding, predikant van de Nederlandse Hervormde Kerk te Elspeet.

Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de V.G.S. aangesloten schoolbesturen en kerkeraden, zomede onderwijsgevenden.

Wij hopen dat velen hun medeleven met het reformatorisch onderwijs zullen tonen door van hun belangstelling voor deze vergadering blijk te geven.

Deputaten buitenlandse zending vragen uw aandacht voor het volgende

Begin juli hoopt ds. A.P. van Langevelde met zijn gezin te repatriëren, na ruim zes jaar als ziekenhuispredikant in het Siloam hospitaal gearbeid te hebben.

De kerkeraad van de Geref. Kerk van Soutpansberg, waaronder het Siloam hospitaal ressorteert, heeft deputaten verzocht in de vacature te voorzien.

Ook de directie van het ziekenhuis - Siloam is een regeringshospitaal - stelt het op hoge prijs, wanneer door deputaten in de vacature wordt voorzien.

Het ziekenhuis biedt plaats aan 550 patiënten; dagelijks bezoeken 200 Venda's de polikliniek. De staf bestaat uit 800 medewerkers. Er is veel werk te doen voor het team dat belast is met de geestelijke verzorging. Dit team bestaat uit mw. M. Overduin, twee Venda-evangelisten en de ziekenhuispredikant. Deputaten willen graag in contact komen met een predikant die

- beschikt over ervaring in een gemeente;
- zieken, en - vooral - stervenden weet te begeleiden, vanuit een pastorale bewogenheid met hen die vastzitten in het heiden-
- beschikt over organisatorische gaven;
- een goede samenwerking weet op te bouwen met de directie, de artsen (voornamelijk van Hollandse origine) en het verplegend personeel;
- bereid is de Venda-taal te leren;
- zich geroepen voelt om dit werk voor een periode van minstens zes jaar op zich te nemen.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door de voorzitter van deputaten: ds. K.J. Velema, Vierakker 10, 8051 LV Hattem; tel. 05206-41644.

Reacties worden verwacht vóór 5 mei a.s. bij de voorzitter van deputaten.

Deputaten bevelen het bovenstaande in de voorbede van de kerken aan.

Zendingsdeputaten.

Het zendingshuis

In verband met de vakanties van de secretaris en de bureauassistente is het zendingshuis gesloten van 28 april t/m 5 mei en van 14 juli t/m 7 augustus.

Voor de jeugd

Nehemia 75.

"Als nu de zevende maand aankwam, en de kinderen Israëls in hunne steden waren, zo verzamelde zich al het volk als een enig man op de straat voor de waterpoort, en zij zeiden tot Ezra, de schriftgeleerde, dat hij boek wet van Mozes zou halen, die de HEERE Israëls geboden had".

Neh. 8 : 1, 2.

Beste jongelui!

In de hoofdstukken die we tot nu toe met elkander hebben overdacht, trad steeds Nehemia op de voorgrond. Hij is de man geweest die de herbouw van de muren van Jeruzalem, als een middel in Gods hand, georganiseerd heeft. Hij had daarbij de leiding. En Gods goede hand geleidde hem. Hij kreeg verstand in alle dingen.

Doch het koninkrijk Gods is niet afhankelijk van slechts één mens. God heeft er meerderen in Zijn dienst. Dat komen we in hoofdstuk 8 aan de weet. Want daar worden we gekonfronteerd met de schriftgeleerde-priester Ezra. Er is in de bijbel een boek dat zijn naam draagt. Daar staat in het bijzonder beschreven, wat zijn aandeel geweest is in het leven van het volk Israël, ook wat de wederkering van dat volk betreft, uit de ballingschap. Hij heeft niet naast Nehemia gewerkt, doch hij heeft met hem samengewerkt. Doch een ieder kende zijn eigen plaats in het leven. Dat is gelukkig. Zo behoort het er ook nu nog naar toe te gaan.

Er zijn meer mensen, die een plaats hebben in de dienst van het koninkrijk Gods, dan,

laat ik zeggen, alleen maar de dominees. Er zijn ook geleerden, professoren, die predikanten opleiden. Er zijn ook ouderlingen en diakenen, die allen een eigen plaats hebben in het koninkrijk Gods. God kan ze allemaal gebruiken. Gelukkig als ze niet tegen elkaar inwerken, doch als ze, onder de leiding des Heeren, mogen samenwerken.

Als het over samenwerken gaat, in het jaar 1989, dan ontbreekt er nog al eens wat aan. Ik wil daar nu niet in de brede over uit gaan weiden, want de kerkelijke verdeeldheid spreekt ten deze boekdelen. De kerk die een eenheid zou moeten zijn, vertoont het beeld van een hopeloze verdeeldheid. Althans zo is het voor het "aanzien der ogen". In het oog van God is de eenheid er wel. Want dan is het slechts één kudde, onder één Herder. Dat heerlijke beeld, zoals het in werkelijkheid in de ogen Gods is, zal eenmaal in de hemel voor aller oog tot openbaring komen.

Daar is natuurlijk de verdeeldheid, die er nu gezien wordt, niet mee goed gepraat. Die is ook niet op te heffen door er veel meewarig over te praten. Door b.v. te zeggen, hoe erg het toch allemaal wel niet is. Er is maar één oplossing en dat is de waarachtige bekering, over de gehele linie. God geve die.

Om tot ons onderwerp terug te keren, we hebben gehoord dat Nehemia het in zijn hart kreeg om een volksvergadering bijeen te roepen. Zie Neh. 7 : 5.

Na het geslachtsregister te hebben ingezien en ook de offevaardigheid van het volk, wat belangrijke zaken zijn, wordt er in Neh. 8 : 1 over die vergadering gesproken.

De muren van de stad waren klaar gekomen op de 25e Elul, dat is de zesde maand van het kerkelijke jaar. Neh. 8 begint ons te vertellen: Als nu de 7e maand aankwam. Dat is de maand Tisjri van het kerkelijke jaar. Als ik over het kerkelijke jaar spreek, dan moet je weten dat, volgens mensen die het weten kunnen, er ook over een burgerlijk jaar gesproken wordt.

Het kerkelijke jaar werd gerekend te beginnen met de volle maan, na het begin van de lente. Dat is bij ons 21 maart. Dan zijn de dag en de nacht even lang. Het burgerlijke jaar begon in september, als weer de zon om zes uur opgaat en des avonds op dezelfde tijd weer onder gaat. Dan begint bij ons de herfst. De 1e maand van het kerkelijke jaar is bij de Joden de maand Abib of Nisan. Dat is dus in het voorjaar. Dan werd de uittocht uit Egypte herdacht. Dat is dan bij de Joden: het Paasfeest.

De 7e maand van het kerkelijke jaar is bij de Joden de maand Tisjri, die volgens 1 Kon. 8 : 2 ook wel Ethanim genoemd wordt. Op de 1e dag van de 7e maand begon het burgerlijke jaar. Dan vierde men het nieuwjaarsfeest. Op de 10e van die 7e maand werd de grote verzoendag gehouden. En op de 15e begon het loofhuttenfeest. Zie Lev. 23 : 26-36.

"Als nu de zevende maand aankwam, en de kinderen Israëls in hunne steden waren, zo verzamelde zich al het volk, als een enig man op de straat voor de Waterpoort, en zij zeiden tot Ezra, de schriftgeleerde, dat hij het boek der wet van Mozes zou halen, die de HEERE Israëls geboden had".

De eerste dag van de zevende maand, het begin dus van het burgerlijke jaar, was een bijzondere dag. Dan moest er met de bazuin geblazen worden, en het volk moest dan bijeen komen. Ook moesten er dan offeranden gebracht worden.

Het was nu wel een zéér bijzondere dag, omdat het mogelijk al jaren geleden was, dat die dag gehouden was geworden. Denk aan de tijd van de ballingschap. God gaf na een tijd van lijden, weer stof tot juichen en verblijden.

Als het volk zich verzamelde, een week na de voltooiing van de muren van Jeruzalem, dan gebeurde dit op de straat of het plein voor de Waterpoort. Deze bevond zich in de buurt van de tempel. Je zou het wel een grote openluchtkerkdienst kunnen noemen. Dat moet wel iets geweldigs zijn geweest. Men was er als "een enig man". Dat wil zeggen: er was onder menigte een grote saamhorigheid. Men behoorde bij elkaar. Men was samengekomen, niet om te discussiëren over allerlei onderwerpen of over allerhande twistpun-

ten. Doch op het bevel des HEEREN. Dat moet hier wel voorop gesteld worden. Want deze dag in ere te houden, was overeenkomstig de wil van God. En dan moest er gehandeld worden naar het Woord van God. Dat wilde men ook horen. En dan was Ezra de aangewezen man om het Woord des HEEREN dat volk voor te houden. Ezra wordt een schriftgeleerde genoemd. In vers 3 wordt hij ook priester genoemd. Dat zijn namen die wel even onze aandacht mogen hebben.

De titel "schriftgeleerde" staat over het algemeen niet zo hoog genoteerd. In het N.T. wordt er dikwijls over dat soort mensen gesproken. En dan meestal in negatieve zin, daar zij als vijanden van de Heere Jezus zich openbaarden. Zij hadden veel letterkennis, doch zij misten de geestelijke kennis. Ik geloof dat er tegenwoordig nog heel veel van dat soort is. Je zoudt ze "letterknechten" kunnen noemen. Doch daarmee zijn het nog geen "knechten van God"! Je kunt als een "letterknecht" in dienst van de duivel staan. Je praat dan wel over de bijbel en over allerhande geestelijke zaken. Doch het geestelijke leven wordt er in gemist. Dat is natuurlijk droevig als je door een "letterknecht", die de bediening des Geestes mist, onderwezen wordt. Want dan zijn het geen leiders, doch misleiders van het volk. Men wordt dan op grond van allerhande goede werken zalig gesproken. De wet komt dan weinig of in het geheel niet aan bod.

Zulk een man wa Ezra niet. Hij was een "schriftgeleerde" van de goede soort. Het woord wordt ook wel vertaald door "schrijver". Dan ziet het op iemand die "schrijven" geleerd had. Dat zit er ongetwijfeld in. Ezra was een man die kon lezen en schrijven. En dat is op zichzelf geen kleinigheid. Wij vinden dat een van de meest gewone zaken van de wereld. Wie kan er onder ons nu niet lezen en schrijven? Dat zijn er enkelen, die in de samenleving door een of ander gebrek niet mee kunnen. Doch vroeger was het heel gewoon wanneer men de kunst van lezen en schrijven niet machtig was. Was men dit wel, dan was dat meer uitzondering dan gewoonte.

Doch Ezra kon meer dan alleen lezen en schrijven. Hij had ook de Schriften geleerd. Hij was een man die kennis had aan het Woord van God. En dan niet alleen verstandelijk, maar ook geestelijk. God had Zich in de Schriften aan hem geopenbaard op een zodanige wijze, dat hij God had leren kennen op een zaligmakende wijze. Aan zulke schriftgeleerden is er altijd behoefte. En gelukkig dat die er ook nog zijn. Mensen die niet alleen geleerd zijn door mensen, maar die door God Zelf zijn onderwezen in die dingen die ter zaligheid van node zijn.

Die Ezra, die al 14 jaar in het land aanwezig was, werd geroepen. Hij moest de wet van Mozes halen, die de HEERE Israël geboden had. Als er gesproken wordt over de wet van Mozes, dan moeten we denken aan de bijbel, voor zover die toen aanwezig was. Wij hebben nu de gehele bijbel. Doch in de tijd van Ezra was die er nog niet. Laten wij dankbaar zijn dat die er nu wel is. En leest hem maar veel, en vraag om de verlichtende werking van de Heilige Geest.

Inmiddels bemerk ik dat mijn toegemeten plaats in Bewaar het Pand weer bezet is, waarom ik met een hartelijke groet ga eindigen.

Tot de volgende keer. Jullie aller vriend,
Ds. H.C. v.d. Ent.

"De Vriend van Oud en Jong" in het nieuw

Het christelijk weekblad "De Vriend van Oud en Jong" heeft vanaf vorige week een ander gezicht. Hiermee is de eerste vernieuwde opmaak van het 107 jaar oude blad een feit. Het doel van deze verandering is, het 8000 abonnees tellende blad toegankelijker maken voor jongere lezers, zonder ook maar iets te wijzigen aan de inhoud. Aansluitend hierop zal een grootscheepse abonneerwercampagne van start gaan.

"De Vriend van Oud en Jong" is een blad voor het hele gezin en geeft op eenvoudige bevindelijke wijze pastorale leiding aan het christelijk leven. Daarnaast biedt het op

verantwoorde wijze een stuk ontspanning aan zowel jongeren als ouderen. Uniek aan "De Vriend" is de plaats die de lezer in het blad inneemt. Zowel in de pastorale rubriek van Jan de Timmerman als in aparte correspondentierubrieken voor jongeren en ouderen worden vragen gesteld en beantwoord. Eveneens bijzonder aan het blad is het feit dat alle redactieleden anoniem of onder pseudoniem werken. Mede daardoor heeft "De Vriend van Oud en Jong" nog steeds lezers uit de hele breedte van gereformeerde gezindte.

Bij de nieuwe opmaak van "De Vriend" is duidelijk rekening gehouden met de jongere lezers. Zo is de laatste pagina geheel gereserveerd voor jongeren.

De abonneerwercampagne die volgt op de introductie van de nieuwe opmaak, gaat op de Beurs Wegwijs '89 officieel van start.

"De Vriend van Oud en Jong" is een uitgave van Uitgeverij J.J. Groen en Zoon te Leiden. Behalve van "De Vriend van Oud en Jong" is Groen ook uitgever van theologische, meditatieve en ontspannende boeken.

Boekbespreking

Het boek Ruth door dr. H.F. Kohlbrugge. Uitgeverij Den Hertog b.v. - Houten.

Dit is het eerste deel van de Schriftverkla-

ringen van Kohlbrugge, die opnieuw worden uitgegeven. Van 1886 tot 1906 verschenen de verklaringen in Nederland in afleveringen. Van 1965 tot 1974 verscheen er een herdruk.

Als eerste verscheen in 1986 de verklaring van het boek Ruth. Een vriendenhand schreef ze gedurende het improviseren op. Ze is uit het Hoogduits vertaald.

Kohlbrugge geeft een eenvoudige verklaring, maar deze is diep van zin. We geven een paar voorbeelden:

Bij 2:8 zegt Kohlbrugge o.a.: "Mijn dochter, voegt Boaz er uit vriendelijkheid bij en zet ze zo ineen onder de dochter van Israël. Gaat niet, om in een ander veld op te lezen, zoals de Heere ook zegt: Gij zult geen andere God aanbidden en niet tot een andere genade gaan. Bij Mij zult gij blijven, bij Mij zult gij leven en overvloed hebben. Dus de ware Boazzen stoten de ziel niet af, maar geven het bevel: Gaat niet van hier! Daarmee heeft ook Jakob de Heere overwonnen, doordat hij bij de Heere bleef en sprak: Ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent. En de Heere Jezus zegt nog tot de arme maagden, die zich zo onder Gods wet en gebod buigen, dat ze als armen en ellendigen aan het zoeken komen: Gaat niet van hier! Houdt u bij Mijn volk en bij hen, die in Mijn dienst staan, want daar hebt u gelegenheid te vernemen dat Israëls God alleen God is". Zie blz. 21.

Op blz. 22 schrijft hij o.a.: "Het was haar te doen om God, om de rijkdom van Zijn genade, om de eeuwige heerlijkheid! Zo zij iets gezocht had, dat haar van de Heere aftrok, zij

had het in Moab kunnen vinden. Zij zou in Moab ruimschoots gelegenheid gehad hebben eigen huis en hof te bezitten. Maar zij heeft Moab en zijn afgoden versmaad en is een arme, klagende weduwe gevolgd. Zij heeft, toen zij meeding, niets anders gezien dan het tegendeel van Gods beloften. Toch heeft zij in de woorden van de moeder gezocht en zoekende gevonden wat haar helpen kon voor de eeuwigheid. Zij heeft geloofd dat zij in die weg alles, ook voor dit leven zou vinden. Zo leefden in haar hart Gods wet, de eeuwige goederen, de genade en de barmhartigheid des Heeren. En zo, vervuld met deze genade, is zij al kleiner en kleiner geworden. Daar zij nergens aan dacht, dan aan een moeitelijke arbeid om haar en haar geliefde schoonmoeder in het leven te behouden, heeft zij geheel onverwachts ook dat tijdelijke gevonden, waarvan God de Heere wel weet, dat het voor de mens levensbehoefte is. Ja, zij heeft het gevonden als iets dat eeuwig en onvergankelijk was, want in al die weldaden heeft zij zich het meest verwikt aan de genade en de barmhartigheid van Israëls God!

De zichtbare dingen zijn een afschaduwing van de onzichtbare. In deze zin willen wij onze betrachtingen over de geschiedenis van Ruth voortzetten en beschouwen hoe Boaz haar met hulp uit Zijn heiligdom tegemoet kwam".

Tot zover Kohlbrugge. Het is een leerzaam boek.

Het boek telt 136 blz. en kost als paperback f 15,75.

B.

TE KOOP

Banden met 8 (of meer) kerkdiensten (sn. 4,75) van Chr. Ger., Herv. (Ger.) of (Oud) Ger. Gem. pred. à f 20,- + porto. Cassettes à f 7,- + porto. Inlichtingen: telefoon 01134 - 2455.

Voor een paar dagen of langer gezelligheid en sfeer, naar het dorpje Kesteren gelegen in de mooie Betuwe bekend om zijn landelijke omgeving ± 3 km van Rhenen.

PENSION

"DE PEEL"

waar het gewoon goed is.

Fam. Knuivers, Boven-eindsestraat 14. 4041 EJ Kesteren. Tel. 08886 - 1687.

TEXEL bungalows, sta-caravans, volledig pension: 02220-18391 voor folder of inlichtingen

vakantiecentrum
De Verrassing

Westkapelle TE HUUR

vacantiehuis en luxe sta-caravans op zeer mooi en rustig plekje op boerderij dichtbij het strand, tel. 01187-1441.

BIJBEL nodig?

De GBS levert uit voorraad betaalbare Bijbels in de vertrouwde Statenvertaling. In de loop van de jaren hebben wij steeds nieuwe uitvoeringen in ons leveringspakket opgenomen. Aan de kwaliteit van het papier en het bindwerk is veel zorg besteed.

Huisbijbels

kunnen wij leveren vanaf **f 60,00** en **Zakbijbels** vanaf **f 42,50**

Vraag uw boekhandel naar onze uitgaven. Een catalogus met al onze uitgaven kunt u portvrij aanvragen bij:

GBS

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 18, 3300 WB DORDRECHT

EEN VRIEND DIE ELKE VEERTIEN DAGEN BIJ U THUIS KOMT...

De Vriend van Oud en Jong is een vriend die helpt en antwoord geeft. Persoonlijke, bijbelse antwoorden op levensvragen van jonge en oude lezers.

Daarnaast geeft De Vriend zijn lezers iedere veertien dagen stof tot bezinning en verantwoorde ontspanning. De jongeren hebben een eigen pagina met leerzame puzzels en een verhaal en krijgen persoonlijke antwoorden op hun vragen. Het is zoals de naam zegt: een vriend voor jong en oud.

Concreet vindt u in De Vriend de volgende rubrieken:

- Een eenvoudige schriftuurlijk-bevindelijke meditatie
- De pastorale rubriek waarin Jan de Timmerman antwoorden geeft op vragen van lezers
- Boeiende vervolgverhalen
- Bijbelse puzzels
- Antwoorden op brieven van lezers
- Kerkgeschiedenis
- Pagina's voor jongeren

Dit alles biedt De Vriend nu in een nieuwe vorm. De stijlvolle opmaak is met zorg gekozen en sluit precies aan bij de inhoud van het blad. Daardoor is De Vriend behalve mooi om te zien ook prettig te lezen.

Vanzelfsprekend kunnen wij in deze advertentie niet alles over De Vriend van Oud en Jong vertellen. Daarom bieden wij u een goedkope kennismaking aan.

Wie zich nu abonneert, ontvangt De Vriend van Oud en Jong tot 1 januari 1990 voor slechts f 24,50,

(het normale abonnement kost f 41,-).

Bovendien krijgt u gratis het bijzondere boek 'Tom Kroos' ter waarde van f 12,50.

Tom Kroos zijn weg tot God. In dit boek vertelt een moeder op eenvoudige en aangrijpende wijze over het leven en sterven van haar zoon die op jonge leeftijd aan kanker overleed. Een bemoedigend verhaal voor mensen op zoek naar God zoals Tom Kroos. Uitgegeven op initiatief van ds. P. de Vries uit Opheusden. Prijs f 12,50.

Kiest u voor een kortere kennismaking, dan bieden wij u een proefabonnement van 3 maanden voor slechts f 7,50.

DE GEZINSBEURS
Wegwijs '89

stand nr. 446
Margriethal 1.

Kruis aan
waar uw
voorkeur
naar uit gaat.

☐ Ik abonneer mij op De Vriend van Oud en Jong voor f 24,50 en ontvang gratis het boek Tom Kroos.

☐ Ik neem een proefabonnement van 3 maanden voor f 7,50.

Naam _____

Straat _____

Postcode/Woonplaats _____

Opsturen in envelop aan:
Antwoordnummer 10514, 2300 VL Leiden.